

Lo Camin'òc

Magres son los estornius pr'amor van totjorn en tropèth.

Jornal dels calandrins d'APRENE 1 - 2018-2019

N°1 - Setembre de 2018

Benvenguda a tots en aquesta prumèra edicion deu nòste jornau : *Lo Camin'òc*.
En aquesta prumèra pagina, vos vam presentar l'equipa :

Kevin, dit « lo cantaire escapaire » : que s'escampa totjorn cap a la segonda votz !

Cristèla, dita « la motarda » qu'a una beròja motocicleta e l'agrada de l'encamar.

Nicolau, dit « l'informatician » ,Qu'es hèra hòrt dab un ordinador aqueste òmi !

Jonatan, dit « lo d'aquí » tot le monde lo coneish.

Emilia, dita « l'arquitecta » l'agrada de descobrir hera de causas.

Valèria, dita « la mamà » qu'a cinc mainats e son tot per era

Auròra, dita « la joventassa » es la mei joena de l'equipa

Maevà, dita « la Bearnesa » e òc ! Ven deu Bearn

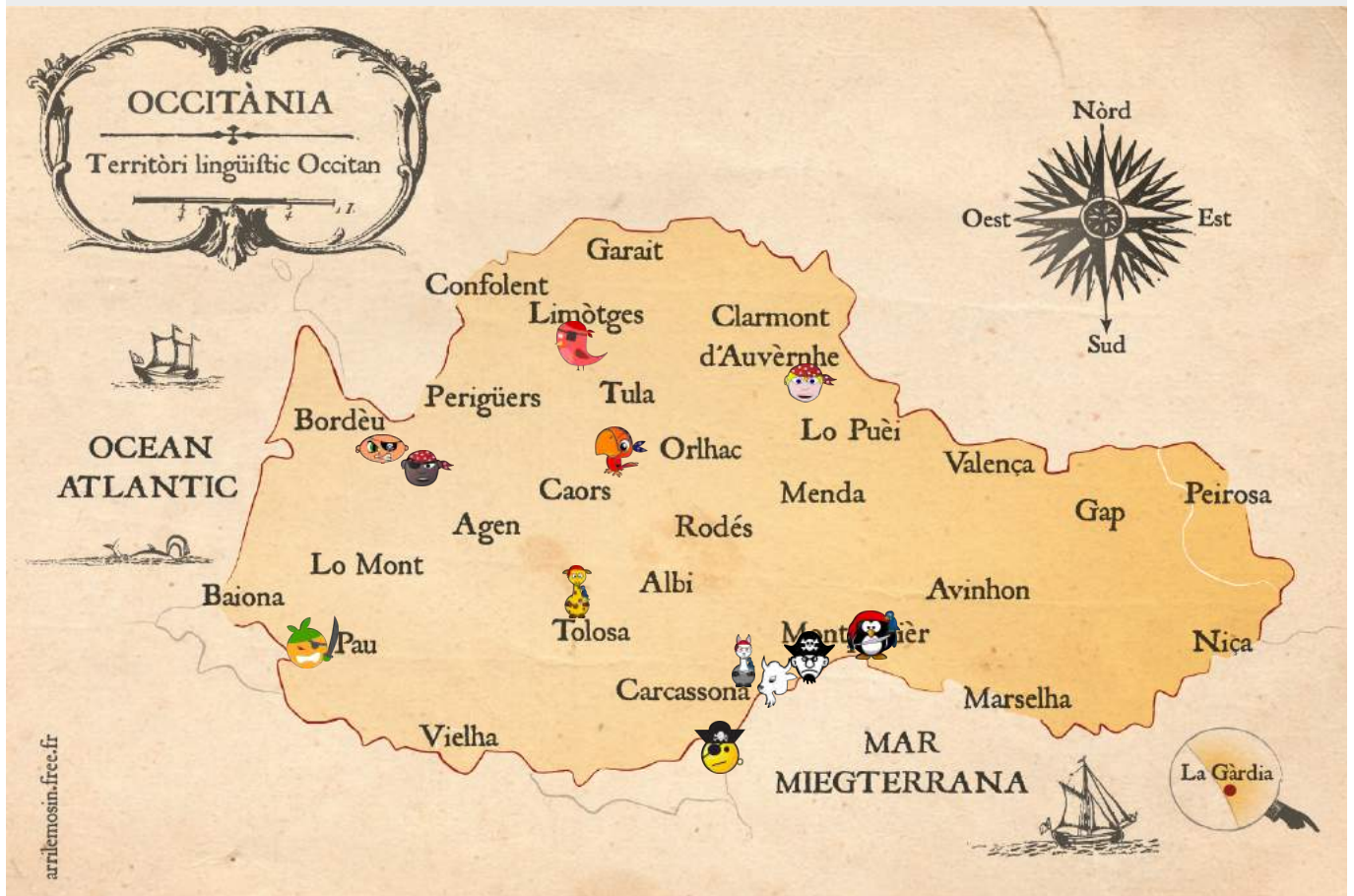
Adrianà, dita « l'auvernhatà » : com dens la cançon

Anna-laura, dita « la caminaira », que farà de remplaçaments dins doas escòlas, aquò usa los soliers.

Marion, dita « la timida » es timida, timida com Timid dens Blanca Nèu.

Crabòta, la mascòta

D'ont venèm

 Auròra

 Kevin

 Nicolau

 Maevà

 Adrianà

 Jonatan

 Cristèl

 Emilia

 Anna-Laura

 Marion

 Valèria

 Crabòta

Ont anam ?

Ensenhador

- 2 D'ont venèm
- 3 La rentrada
- 3 Al reveire estiu!
- 4 Contèt
- 4 Jornalisme ?

- 5 Recèpta
- 5 Astrucs ?
- 6 La dintrada
- 6 Cant : lo galerian
- 6 Un pauc de lectura

- 7 Viatj'advisor
- 7 Lexic
- 7 Jòc & devinhòlas
- 8 Crabòta
- 8 Orosçòp

La rentrada

Augan, la rentrada escolara qu'ei drin especiau tà un detzenat de personas qui entran en formacion Aprene 1, dab jo. Los futurs, regents de Calandreta que se'n tornan tà l'escòla, mes tà estudiar !

La biarnesa qui soi, a anar cap tà Besièrs, cap tau lengadocian e l'Orient... Despaisament sancèr, peu decòr, un drinòt la lenga, mes mei que mei per las costumats de tot dia. Mes ahortiment culturau e descobèrta garantits. Lo camin tà anar en vath d'Aussau tot matin l'an passat, que's cambia en un cotranspòrt gaujós e vitèc dab las amigas calandrinats. Las seradas davant Netflix que vaden aperitius, arríders, e clucs au bòrd de la piscina deu campatge. La vita de monaisha que vad ua vita en comunautat en un ostau mavedís.

Los purmèrs dias que caló har coneishença dab la «còla», com ac disen aciu, escambiar a perpau de las expéncias, descobrir las personalitats e troçicòts de vitats. Tanben, qu'èm poduts tornar sus las espròvas de francés e de matematicas de la Jurada. Autant díser que'n

tornant tà casa, o meilèu, tà l'ostau mavedís, qu'avèvi lo cervèth comparable au milhàs, esglaihat peas calculs.

Las cantas apresas que'ns muishan que l'equipa nosta ei plea de talents. Aqueste moment musicau que'ns permetó de'ns ligar mei los uns aus autes, e n'ei pas sonque lo començament ! Que'm triga de véder çò qui ns'espèra enqüera augan.

Maevà CAUBET

Al reveire estiu !!

Lo revelh es a sonar... Sèm lo diluns 3 de setembre e uèi es ora de tornar a l'escòla. Mas aquela dintrada es un pauc especiala, uèi passi de l'autre costat, veni calandrina !

M'an totjorn dich que caliá pas partir sens dire adieussiatz, es descortés, doncas...

Disi al reveire a l'odor de la mar que grotilha las nasicas, a la doça sabla jols pès. Al mercant de glaças, de bonhetas e de «chochós» !

Adieu a las partidas de petanca acompanhadas de mossur Ricard, als balètis que s'acaban al pichon matin.

A lèu lèu lo flotador (amb forma d'unicòrn) e lo banhador, lo quasèrn de vacanças plan emplenat (...o pas).

Ô ràbia!!! Ô desesperança !!

ESTÒP!

Que disi adieu mas pòdi dire bonjorn tanben!

Bonjorn al novèl camin que se dobrís sul quin aprendrem un fum de causas!

Bonjorn a de novèls rencontres amb una còla de calandrins venguts d'Occitània tota! A de novèlas amistats, de descobèrtas e tot plen de bons moments partejats!

BONA DINTRADA A TOTES !!!

Cristèl CAYLET

Contèt

Vaquí una corteta istòria que m'agrada de contar als enfants, una de Bodon....

La que lo Diable manda son filh lo drac cambiat en caval.

Vint-e-dos joves que se'n anèron dançar per la vòta dins un vilatge Albigés vesin, e que quand volguèron dintrar, rescontrèron la pluèja los joves s'aparèron sota lo teulat contra una paret d'una glèisa e lo flume que se ditz Viaur conflava (aquí un ligam amb la cultura occitana qu'es ligat a las condicions de clima e lo fait qu'abans i aviá pas de pont.) Alara que ploviá farats, al moment de passar lo flume de las aigas nautas se presentèt un caval.

E los vint-e-dos joves èran bandats, que lo vin de Galhac es plan bon, montèron totes dessus.

Totes mas.???

Doncas, un d'entre eles abans de passar sul pontilh se senhèt.... perque, lo jove se soveniá que son paire li diguèt de se totjorn senhar abans de passar sus un pontilh....

Alara lo drac desapareguèt.

Aquel conte, fa descobrir als enfants la fèsta, la dança, e balha l'enveja d'anar quèrre la cultura

de lor parçan.

M'agradariá de menar un jorn los mainatges a l'ostal de Bodon. Quitament se sa filha nos expliquèt qu'èra vertadièrament pas lo sieu qu'èra el lo capdet e non pas lo primièr dels enfants.

Aquí pensi que per comprene melhor Bodon e s'anujar pas, caliá d'en primièr anar en cò d'el. Ont que i a de salas dedicadas a son òbra.

De resumits de libres, d'explicacions ... e subretot lo caval que nos espèra dins la cors dels bastiments.

Istòria tirada de Contes de Joan Bodon, Contes del Drac, titol "Lo caval de la calquièra".

Valèria LEROY

Jornalisme ?

Afrós mas verai: lançat lo diluns 27 d'agost, lo novèl JT del Joan-Pèire Pernaut, se pòrta fòrt plan. Passat l'efièch de curiositat del primièr numèro (40,4% de part d'audiéncia, 4,89 milions d'espectators), lo dimècres 29, Pernaut atraiguèt encara 40,3% dels franceses (4,94 milions de personas). Aquel jorn d'aquí, las enquèstas «còp de punh» se succediguèron: « Pluèja d'estiu, sorga de bonur pels ortalièrs », « la comuna d'Ussel s'es ofèrta una novèla ret d'aiga », « Nolay : l'avaliment de las linhas fixas preocupa los vièlhs », « 70 ans del Scrabble : la version «duplicate» es fòrt apreciada ». O encara « Sant Mamert-del-Gard: la plena sason de las figas ». Macarel ! Autre scop : « Lanas : paradís dels gastronòmes ». E puèi, per acabar de menada bèla : « Aprofiechatz d'una passejada polida al fial de l'aiga de Soma ».

Lo jornalisme aquò's tan simple coma lo fial de l'aiga...

Espèri que lo jornal nòstre « Lo Camin'òc » serà a la nautor per vos presentar polits articles de fons e d'aver tan d'audiéncia coma lo jornal del Joan-Pèire.

Jonatan Rosello e la còla

Revirada d'un article del *Rit encadenat* dins la rubrica « Lèu dich » del dimècres 5 de setembre de 2018.

Astrucs ?

La reflexion prepausada aquí pren sorga dins ma primièra annada a Calandreta dins d'escòlas montpelhierencas. La passèri amb d'enfants de cicles 2 e 3, e m'avisèri qu'al cap de 6 a 7 ans d'immersion, lo nivèl general de lenga èra pas lo qu'aviái imaginat. Perqué ?

D'unes me diguèron que lo nivèl d'exposicion a la lenga pòt èsser mai feble dins las escòlas que las comunas ajudan. Dins lo cas de Montpelhièr, la comuna balha, en mai dels luòcs e del personal d'entretèn, los

animadors e las ajudas mairalas. E es rare qu'i aja qualqu'un que parle la lenga. Es particularament damatge per las ajudas mairalas que passan la jornada tota amb d'enfants pichons qu'an de capacitats bèlas per aprener de lengas, e que son a bastir las fondacions de lor occitan. Vegèri dins los nivèls mai nauts, fòrças enfants qu'aviàn «fossilizat» de decas de conjugason o de construccion sintaxica totjorn presas al francés.

Per çò qu'es de l'occitan en defòra de l'escòla, pensi que lo fach d'aver aquel confòrt

material poiriá tanben limitar l'investiment en temps dels parents dins lo sosten de l'escòla e de mancar d'escasenças de dintrar eles-meteisses dins la lenga, çò que poiriá benlèu ajudar de la far dintrar a l'ostal.

Sentissi coma a una mena de cercle vertuós que mancam de far virar.

Fin finala, la me pausi la question : son astrucs, aqueles enfants d'èsser tant ajudats ?

Nicolas MIARD

Recèpta : Genovesa a l'avelana o a l'amètla

Vos propausam una recèpta de genovesa a l'avelana o a l'amètla aisida de realizar, leugièra, mofla e deliciosa.

Un vertadièr regal!

Degustar sol o amb la confitura e las fruchas frescas, lo glacet e lo colís o lo chocolat fondut o amb autras causas segon vòstre gost.

Pòt servir de basa per un bavarés o un majofièr, un pastís rodat o una soca de Nadal.

B O N A P E T Í S !

Adriana KOVACOVA

Ingredients :

- 5 uòus
- 5 culhièras de sucre
- 3 culhièras bombudas de farina (per las personas sens glutèn : farina de ris)
- 1 culhièra bombuda d'amidon de milh o de trufa
- 3 culhièras bombudas d'avelanas o d'amètlas trissadas
- 1 pecic de sal

Preparacion :

- Metre lo forn a calfar a 180 °C.
- Preparar lo plat : graissar e enfarinar.
- Separar los clars dels rosses.
- Batre los rosses amb lo sucre.
- Ajustar la farina, l'amidon e las avelanas o las amètlas dins la mescla de rosses e sucre. Mesclar.
- Batre las clars en nèu amb lo pecic de sal.
- Incorporar las clars en nèu dins la mescla de farina e mesclar pauc a pauc.
- Vojar la preparacion dins lo plat.
- Enfornar e laisser 20 a 30 minutas (segon lo forn e lo plat).

Lo galerian

Per Frederic Mistral

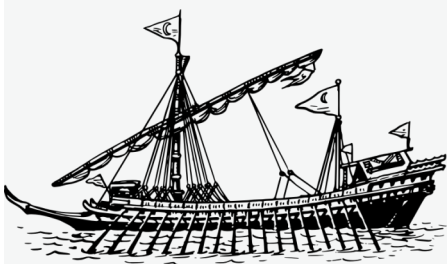
Ausissi amont lo gau
Que canta sus lo teule,
Adieu patron Sigau
Lo brandi de Sant-Eume.
Lo gau o non lo gau
Fasèm coma se l'èra,
Lan-lira, lan lèra,
E vòga la galèra.

Ausissi lo siblet
Dau mestre d'equipatge,
Adieu lo risolet
Dei filhas dau rivatge.
Siblet o non siblet
Fasèm coma se l'èra,
Lan-lira, l'an lèra,
E vòga la galèra.

Ièu vesi Garlaban
Emai la Santa Bauma,
Cal metre pè suls bancs
La Magdalena embauma.
S'acquò's pas Garlaban
Fasèm coma se l'èra
Lan-lira, lan-lèra,
E vòga la galèra.

Ièu vesi au mirador
Marion tota esmòguda,
Eme son mocador
Nos fa lo benvenguda.
S'es pas lo mirador
Fasèm coma se l'èra
Lan-lira, lan-lèra
E vòga la galèra.

Cançon de Frederic Mistral
trapat dins lo «Librot de
cants, viatge al País Basc» de
Juhn 2004, solet escrivaire a
aver rebut lo prètz novèl de
literatura.

Un pauc de lectura

Se i a quicòm que me pòt far de ben, es de legir. Lo libre es lo meu canton, lo meu refugi.

Cinc minutas de liure me sufison per m'escapar dins d'autres parçans, mondes meravilhosos o estranhes, poetics o afroses. Un genre literari que m'agrada quand ai pas tròp de temps davant ieu es lo roman policièr.

Lo darrièr que legèri es *Un tant doç fogier* de Joan Ganhaire.

Un vilatge pasible de Dordonha, d'estatjants coma los autres, e lo fogier que reculhís las armas perdudas.

Una paureta victima e qu'es tota l'òrror de la fàcia amagada de l'uman qu'es descricha aquí.

Ne vos dirai pas mai mas vos convidi a cabussar dins aquel mond de falsa aparéncia, amb totjorn l'umor discret e una escritura viventa que nos tòca al fons del còr.

Bon escapada !

Emilia LACROIX-GAUCHER

Sorga : Joan Ganhaire, *Un tan doç fogier*, roman, crimis, IEO Edicions, novelum – IEO, 2017, 143 p

La dintrada

Coma d'enfants, excitats e impacients, sèm dintrats lo diluns 3 de setembre en formacion per far de regent.

D'unes se recontran pel primièr còp e d'autres se son ja vistes pendent lors annadas en Calandreta, en estagis o pendent las espròvas de la Jurada.

Cadun carreja amb el sa valisa de coneissenças personalas, culturalas e pedagogicas mas tanben son dialècte, per fin d'enriquir la còla Aprene 1 de 2018.

Ongan sèm 11 e una en espèra de la responsa per la mitat del mes de setembre. La majoritat de las regions d'Occitània son representadas : Aquitània, Lemosin, Miègjorn-Pirenèus e Lengadòc.

Tota l'annada, aprendrem a faire coneissença, a partejar e escambiar nòstres vejaires, nòstres problèmas e nòstras descobèrtas que serviràn per faire de nosautres de melhors regents(as).

Aquela còla serà una novèla familha de còr.

Cada jorn serà fach de descobèrtas, d'emocions e de suspesas

Anna-Laura Vesentini

Viatj'advisor

Qu'avem ensajat per vosautes la hèira de Vias : **Europark** !

Duas crotz tau prèt看, mes n'èra pas car sonque pr'amor qu'èra la darrèra dimenjada donc tots los manetges qu'èran a 2€. Senon, que seré meilèu quate !

Quate crotz tà l'encastre pr'amor qu'es pro beròdi : pas luenh de la plaja e a l'entorn que son camps. En mei d'aquò, com es ubèrt sonque la nueit, quan arribèm que i avè lutz de pertot e aquò que balhava un ambient hestiu.

Tres crotz tà la netetat pr'amor los camins que son pro nets mes l'aiga pas briga... (que put !)

Que passèm la dimenjada tota au parc, mes qu'es possible d'ac tot har en ua serada, de segur. Que's pòt trobar causas tan taus grans com taus pichons : que i a la pesca aus guits o la « dark zone », que i a lo pichòt trin o la montadevara.

Fin finau, que ganhèm Crabòta, la mascòta de la còla, au jòc de las corsas de chivaus, donc que v'aconselham d'anà'i !

Lo prèt看 : ✦✦

L'encastre : ✦✦✦✦

La netetat : ✦✦✦

Auròra BAILLET

Jòcs & devinhòlas

Avèm causit de prepausar cada setmana de pichons jòcs o devinhòlas. Traparetz las respensas dins lo numèro seguent.

Istòria de pòcha

Ai un quicòm dins la pòcha mas ma pòcha es voida.

Qu'es aquò?

Qual soi?

Ai una garganta mas pòdi pas parlar. Ragi mas me nègui pas. Ai un lèit mas dormissi pas jamai.

Qual soi?

Qual soi?

Pòdi soscar mas ai pas de cervèl. Pòdi escriure sens estilò e legir sens uèlhs.

Qual soi?

Cristèl CAYLET

Lexic

Vocabulari deu campatge :

Mobile home :

ostau mavedís (gascon) ;
mobile home (lemosin) ;
ostal mobil (lengadocian)

Caravane : caravana

Tente : tenda

Lit sans lattes : mau de rea

Sac de couchage :

sac de dromir (gasc.) ;
saca de dormida (lang.) ;
bassac (vivaro-alpin)

Eau froide : dochàs lèu lèu

Piscine : piscina

Apéritif : que i cau passar

Sport : petanca

Moustiques : gratèra /
crudanha (gasc.)

Crabòta : una mascòta en viatge

Vos presenti Crabòta, qu'es la mascòta de la còla APRENE 1 2018/2019.

Son ròtle es de nos acompanhar tot au long de l'annada, nos representarà e farà un brave viatge.

M'expliqui : chadun prendrà Crabòta temps d'un estagi, la menarà dins las classas e la presentarà aus calandrons. Prendrem de fòtos per contar sa virada.

Nos seguirà entre chada setmana a Besièrs, chanharem a chada retorn au "Pòl de formacion".

Veiqui, farà lo torn d'Occitània, coma nosautres.

Marion GATARD

Oroscòp : pr'amor sabèm pas çò que l'annada nos resèrva

Marro :

Pas aquí ? Pas d'oroscòp.

Taure :

Cap en avans, idea en cap, vòstras ideas van vos portar luenh, luenh... desbrambatz pas de demorar sus tèrra.

Es l'istòria d'un gahú e d'un taure que parlan sonque en frances. E lo gahú que ditz : « moi, ma femme, elle est chouette » e lo taure de tornar diser « moi, ma femme, elle est vache »...

Bessons :

Tot es question de dualisme, mes attention a l'esquizofrenia.

En amor : Fonccion sonque a dus sabetz ? E quan l'un ditz òc, l'autre ditz non, es la vida...

Cranc :

Luenh deus uelhs mes vesin deu còr : vòstra maison es pas tan luenh.

En amor : La familha es totjorn aquí quan besonh, desbrambatz pas aquò e tot sera plan.

Leon :

D'un hami devorant, anetz

minjar shens vos arrestatz tots los sabers qu'anem vos prepausar. Vòstre caractèr glorios e chovin botarà aujor.

En amor : Tot es possible peus qu'aven pas grana causa, serè lo debut d'una novela istòria ?

Verge :

Aquest mes, seretz com una pagina verge prest a l'emplec per aprener tota una espartida de causas.

En amor : Navera anada, naveth benparat : los que son solet poderan deishar lo celibat.

Balança :

Tot es question d'aplomb : trivalhar es important mes fau tanben se har plaser e los dus se pòden har d'una pèira dus còps.

En amor : òmi e hemna son com dus costat de la medisha pedaç... ne pòden pas se veser.

Escrepi :

Tot com l'escrepi qu'a sabet nhacar Hercule, saberetz véncer e pravar d'aquesta anada.

En amor : mainats e òmi

saberen vos captir.

Sagitari :

Jamai aquí, es pas tròp possible de comptar sus vos. Los absents an tojorns tòrt.

En amor : Es pòssible per vos d'encontra, un leon, una leona.

Capricòrn :

Vòstre gaujor de viver es contagiosa e es un plaser per tots, contunhatz aquò.

En amor : Va plan, e... va plan.

Aquari :

La vida es un long arriu suau. Profieitzatz.

En amor : Vos mainats vos aiman, es tot çò que compta.

Peish :

Etz dens vòstra navèra vida com un peish dens l'aiga. E dens la vida, n'i a pas mei plan qu'avançar a hum de calhau sus lo camin.

En amor : Conesetz la mar grana ? I a moment suau e i a beròia andada.

Kevin HAYET